

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Miloslava Výborného a JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., v právní věci žalobce: **P. Ch. H.**, zastoupen JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, odbor cizinecké policie**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 3. 2019, čj. KRPÚ-56133-29/ČJ-2019-040022-RBK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 4. 2019, čj. 78 A 11/2019-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovenému zástupci JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) byl v záhlaví označeným rozhodnutím zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve znění účinném do 30. 7. 2019 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) na dobu 90 dnů za

účelem správního vyhoštění. Stěžovatel překročil státní hranici ve směru z České republiky do Spolkové republiky Německo, aniž by měl cestovní doklad nebo vízum. Ve vztahu k nevyužití zvláštních opatření žalovaná uvedla, že stěžovatel má pouze minimální finanční prostředky, v České republice nemá žádné rodinné příslušníky ani vazby, neuvedl žádnou adresu místa pobytu kromě adresy ve Vietnamu a odmítl vypovídat. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, kterou Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) rozsudkem podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

[2] Krajský soud uvedl, že z obsahu správního spisu je zjevné, že stěžovatel byl zadržen německou policií bezprostředně poté, co opustil Českou republiku a vstoupil na území Německa. Pokoušel se prokazovat smyšlenou identitou, odmítal vypovídat, v České republice neměl žádné vazby, měl nedostatečné finanční prostředky a svoji situaci chtěl zlepšit prací v Německu. Krajský soud proto považoval za pravděpodobné, že by žalobce v případě nezajištění neodcestoval do Vietnamu, ale zopakoval by svůj pokus o vstup na území Německa, kam jeho cesta již jednou směřovala. Podmínky pro uložení zvláštních opatření namísto zajištění tak nebyly naplněny a žalovaná postupovala ve věci zcela správně.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. Uvedl, že žalovaná nesprávně a nedostatečně zhodnotila možnost uložení zvláštních opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Posouzení ze strany krajského soudu je stejně nepřijatelné, jako bylo vyhodnocení žalované. Stěžovatel se nedopustil žádného jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu v řádu hodin. Poukázal na to, že institut zvláštních opatření musí být vykládán v souladu s cíli a smyslem návratové směrnice. Z jeho původní snahy ilegálně vycestovat z Vietnamu do Německa nelze vyvozovat, že je nezbytné přistoupit k nejintenzivnějšímu možnému zásahu do jeho práv a omezit ho na svobodu. Prostý nelegální pobyt nepovažuje za natolik závažnou okolnost, která by vylučovala možnost využití zvláštních opatření. Důvody umožňující zajištění nemohou být v řadě případů totožné s důvody znemožňujícími využití zvláštních opatření. Žalované sdělil všechny potřebné údaje ke své identifikaci, což potvrzuje snahu spolupráce s příslušnými správními orgány. Je třeba hodnotit i pobytovou historii a obecnou bezúhonnost stěžovatele. Jeho zajištění proto bylo zbytečně invazivním zásahem do práva na osobní svobodu.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že s ohledem na dosavadní jednání stěžovatele byla vyloučena možnost uložení zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel cestoval nelegálně z Vietnamu do Spolkové republiky Německo za pomoci převaděčů, udával smyšlenou identitu a odmítal vypovídat. Na území České republiky nebyl zjištěn žádný jeho příbuzný, neměl žádné finanční prostředky a přístup k nim, ani žádnou možnost ubytování. Uložení zvláštního opatření by tak bylo neúčelné a ohrozilo by výkon správního vyhoštění, neboť by se pravděpodobně opět pokusil vstoupit do Spolkové republiky Německo a byl by ohrožen výkon správního vyhoštění. Žalovaná přezkoumatelně zhodnotila možnost využití zvláštních opatření a svůj závěr odůvodnila.

pokračování

Tvrzená snaha o spolupráci je účelová, stejně jako následně podaná žádost o mezinárodní ochranu, což stěžovatel učinil s cílem dosáhnout propuštění ze zajištění. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s., přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že skutkově i právně obdobnými případy se v minulosti již zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 27. 3. 2019, čj. 6 Azs 25/2019-23, ze dne 3. 4. 2019, čj. 8 Azs 354/2018-39, ze dne 16. 5. 2019, čj. 10 Azs 48/2019-33, či ze dne 17. 10. 2019, čj. 9 Azs 186/2019-39). Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci neshledal důvod se od tam zaujatého právního názoru odchylovat, a proto ze závěrů uvedených v těchto rozsudcích dále vychází.

[7] Těžištěm kasační stížnosti je otázka, zda se žalovaná a následně krajský soud, dostatečně a správně vypořádali s možností uložit stěžovateli zvláštní opatření ve smyslu § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[8] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců platí, že *[p]olicie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*

[9] Jednou z podmínek pro zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, je skutečnost, že v daném případě nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování. Správní orgán při rozhodování o uložení zvláštního opatření přezkoumává, zda by jeho uložení nebyl ohrožen výkon správního vyhoštění. Přihlíží k dopadům do rodinného a soukromého života cizince.

[10] Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců je zvláštním opatřením za účelem vycestování

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní

opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

Podrobnější podmínky pro využití finanční záruky jsou popsány v § 123c zákona o pobytu cizinců.

[11] Volba mírnějších opatření, než je zajištění cizince, v projednávané věci tedy uložení zvláštních opatření, je vázána na kumulativní splnění daných předpokladů. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření a zároveň nesmí existovat důvodná obava, že by uložением zvláštního opatření byl ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Pokud zde jsou skutečnosti nasvědčující, že cizinec bude výkon správního vyhoštění mařit, nelze přistoupit k uložení zvláštního opatření za účelem vycestování cizince (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, čj. 2 Azs 315/2018-25).

[12] K subsidiárnímu použití zajištění se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve své judikatuře, např. v rozsudku ze dne 15. 7. 2011, čj. 7 As 76/2011-50, konstatoval, že *„zajištění cizince musí být vyhrazeno pro případy, kdy skutečně nelze zajistit výkon správního vyhoštění jinými prostředky, například uložением zvláštního opatření podle ust. § 123b zákona o pobytu cizinců. Není však pravdou, že by policie musela vždy nejdříve přistoupit k uložení zvláštního opatření a teprve v případě neúspěchu by mohla cizince zajistit. Takový výklad by vedl v důsledku často ke zmaření výkonu správního vyhoštění. I když by totiž bylo zřejmé, že se cizinec bude snažit vyhnout vycestování z České republiky, policie by mu nejdříve uložila zvláštní opatření, a poté, co by zjistila, že zvláštní opatření nevedlo ke kýženému cíli, neboť cizinec se začal skrývat nebo odcestoval do jiného státu, mohl by již být výkon správního vyhoštění zmařen a k zajištění cizince by vůbec nemohlo být přistoupeno. Z tohoto důvodu také zákon o pobytu cizinců v ust. § 123b odst. 3 stanoví, že policie zkoumá, zda uložением zvláštního opatření neohrozí výkon správního vyhoštění. Uložení zvláštního opatření musí proto být upřednostněno před zajištěním cizince, nicméně pouze pokud lze předpokládat, že cizinec bude schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložением zvláštního opatření ohrožen výkon správního vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu jsou pak zcela samostatnými důvody pro učinění závěru, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu ust. § 124 zákona o pobytu cizinců“.* Obdobně také v rozsudku ze dne 16. 11. 2011, čj. 5 As 59/2011-64.

[13] Současně platí, že pouhý nelegální pobyt na území ČR není sám o sobě dostatečným důvodem pro odmítnutí použití zvláštních opatření. Tento názor vyjádřil Nejvyšší správní soud mimo jiné v rozsudku ze dne 9. 2. 2017, čj. 5 Azs 294/2016-18, na který stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje. V uvedeném rozhodnutí se však jednalo o případ cizího státního příslušníka, který na území České republiky pobýval a pracoval, závěry v něm obsažené tudíž nejsou na nyní projednávanou věc bez přihlédnutí k dalším okolnostem přílehlavé.

[14] Žalovanou bylo v průběhu řízení o zajištění za účelem správního vyhoštění zjištěno, že stěžovatel z důvodu nepříznivé ekonomické situace vycestoval z Vietnamu a za pomoci převaděčů směřoval přes Českou republiku do Spolkové republiky Německo za prací.

pokračování

Cestovním pasem, vízem, či jiným pobytovým oprávněním nedisponoval. Vypověděl, že v případě návratu zpět do země původu mu tam nic nehrozí, ale vracet se z ekonomických důvodů nechce. Vysvětlil, proč zpočátku uváděl jiný datum narození a dále odmítl vypovídat. U sebe měl pouze minimální finanční prostředky (50 EUR) a nebylo zjištěno, že by měl v České republice rodinné příslušníky, ubytování či jiné vazby.

[15] S ohledem na shora uvedené skutkové okolnosti Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje námitkám, že žalovaná nesprávně a nedostatečně posoudila možnost uložení zvláštních opatření. Žalovaná ve svém rozhodnutí podrobně popsala a zhodnotila, že stěžovatel překročil schengenskou hranici a pobýval v schengenském prostoru bez cestovního dokladu, víza či povolení k pobytu. Česká republika pro něj byla pouze tranzitní zemí, cílovou destinací byla Spolkové republiky Německo, kde stěžovatel hodlal vykonávat pracovní činnost. Žalovaná rovněž vhodně poukázala na skutečnost, že stěžovatel nemá v České republice žádné ubytování ani zázemí, není jej tedy ani kde zastihnout za účelem provedení případné pobytové kontroly, navíc nedisponuje prakticky žádnými finančními prostředky, které by mohl použít pro složení finanční záruky.

[16] Krajský soud správně konstatoval, že stěžovatel svým jednáním projevil vůli nerespektovat právní úpravu týkající se pobytu cizinců na území Evropské unie. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že se s ohledem na výše popsané skutkové okolnosti případu se jeví jako velice pravděpodobné, že by stěžovatel svým jednáním mařil výkon správního vyhoštění a nebyly tedy naplněny podmínky pro uložení zvláštních opatření.

[17] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že žalovaná i krajský soud posoudili specifické okolnosti projednávaného případu a v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu dospěli ke správnému závěru, že nebyly dány podmínky pro uložení zvláštního opatření ve smyslu § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

IV. Závěr

[18] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci při tom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[19] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady nad rámec její běžné úřední činnosti. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[20] Krajský soud ustanovil usnesením ze dne 1. 4. 2019, čj. 78 A 11/2019-20, zástupcem stěžovatele JUDr. Ing. Jakuba Backu, advokáta. V takovém případě platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti odměna za jeden úkon právní služby podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ze spisu

vyplývá, že jde o písemné podání ve věci samé - kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon právní služby náleží ustanovenému zástupci odměna ve výši 3 100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), dohromady 3 400 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se částka odměny zvyšuje o částku odpovídající dani, kterou je z odměny povinen odvést, tj. o 714 Kč. Výše celkové odměny ustanoveného zástupce proto činí 4 114 Kč. Uvedené částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. listopadu 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu